

ဘကြောင့် အချိုးကျ ကိုယ်စားပြုစနစ်ကျင့်သုံးဖို့ အချိန်မှန် အခါမှန် မဟုတ်သလဲ။

| နူးစယ်(န်)မွန်:

မြန်မာနိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်၏ သမိုင်းကြောင်း အကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် First-Past-the-Post (FPTP) ဟုခေါ်တွင်သော အနိုင်ရသူ အကုန်.ယူစနစ် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကို အသုံးပြုလာခဲ့သည်မှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရရှိသည့် အချိန်ကတည်းကဖြစ်သည်။ ဤစနစ်ကိုကျင့်သုံး ရခြင်း အကြောင်းပြချက်ဟူ၍ တရားဝင်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော်လည်း ဗြိတိသျှကိုလိုနီစနစ်၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ စင်စစ်ပင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံအပါအဝင် အာရှဒေသတွင်းရှိ ၎င်း၏ ကိုလိုနီနိုင်ငံ ဟောင်းများဖြစ်သော ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ မြန်မာ၊ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှားနိုင်ငံတို့ တွင် FPTP စနစ်ကို ကျင့်သုံးကြသည် (Reynolds et al., ၂၀၀၈)။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (Proportional Representation) သို့ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးရန် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ တပ်ပေါင်းစု၏ ကြိုးပမ်းမှုများရှိခဲ့ပြီး ၂၀၁၂ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၌ ကြိုးပမ်းမှုမှာ အထင် ရှားဆုံးဖြစ်သည်။ ၎င်းအဆိုတင်သွင်းမှုများကို ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ (USDP) နှင့် တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်များက အားကောင်းစွာဖြင့် ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ သို့သော် အဆိုပါ ကြိုးပမ်းမှုတစ် ခုချင်းစီမှာ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု တစ်စုံတစ်ရာ ဖြတ်သန်းရခြင်း မရှိ၊ တိကျ ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက်မရှိဘဲ ကျရှုံးခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ တိုင်းပြည် တွင်း ကျင်းပသမျှ ရွေးကောက်ပွဲတိုင်း၌ FPTP စနစ်ကိုသာအသုံးပြု၍ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးချယ်နေခြင်း အကြောင်းဖြစ်သည်။

FPTP စနစ် ဆိုတာဘာလဲ။

FPTP စနစ် ဘယ်လိုအလုပ်လုပ်သလဲ။

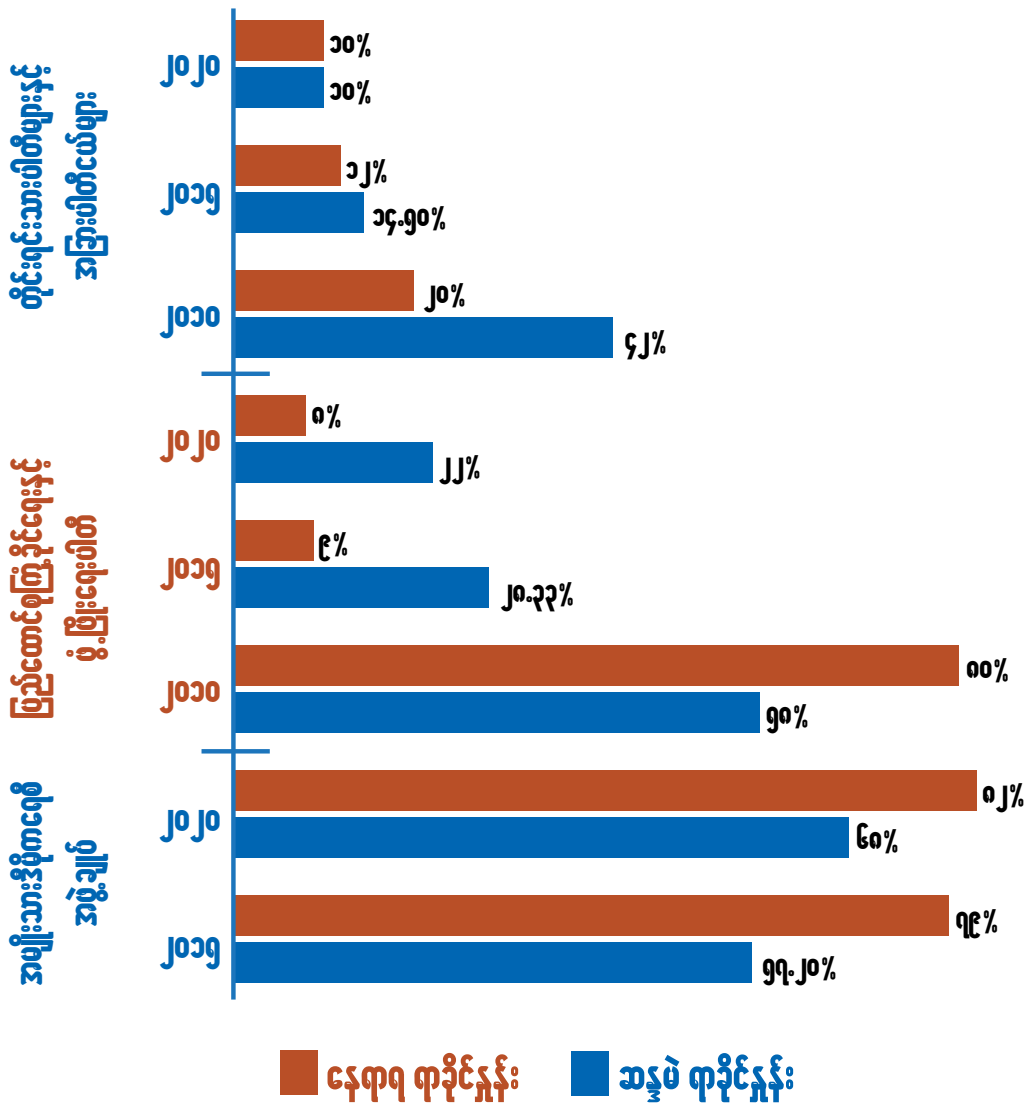
FPTP သည် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များအနက် မဲများသူအနိုင်ယူသည့် စနစ်အမျိုးအစားထဲတွင် ပါဝင်သော ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ဖြစ်သည်။ ထိုစနစ်များသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ရိုးရှင်းသော စည်းကမ်းတစ်ခုကို လိုက်နာလေ့ရှိကြသည်။ မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုတွင် မဲအရေအတွက် အများဆုံးရရှိသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (သို့) ပါတီက အလိုအလျောက်အနိုင်ရရှိသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (သို့) ပါတီသည် မဲစုစုပေါင်း၏ ထက်ဝက်ကျော်ရရှိရန် မလိုအပ်ဘဲ အောင်နိုင်သူဖြစ်နိုင်သည် (Reynolds et al., ၂၀၀၈)။ FPTP စနစ်တွင် မဲဆန္ဒရှင်များ အနေဖြင့် မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုအတွင်း ယှဉ်ပြိုင်သူ ကိုယ်စားလှယ်များ အနက်မှ တစ်ယောက်ကိုသာ ရွေးချယ်ရပြီး ထိုကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအနက် တစ်မဲသာ သူက အနိုင်ရရှိသည် (FPTP နှင့် အခြား မဲများသူအနိုင်ယူ စနစ်များအကြောင်း အသေးစိတ်ကို နူးစယ်(န်)မွန်း, ၂၀၂၀ တွင် ကြည့်ပါ)။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ FPTP စနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့် နှစ်ကာလတောက်လျှောက်တွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သည့် နိုင်ငံရေးပါတီများရရှိသော လွှတ်တော်တွင်း ထိုင်ခုံနေရာ အရေအတွက်မှာ မျှတလေ့မရှိပေ။ လူဦးရေအလိုက် ကိုယ်စားပြုမှုကို ကြည့်လျှင် အဆိုပါ မမျှတမှုမှာ ပိုမိုထင်ရှားသည်။ ဥပမာ - ၂၀၁၅ ခုနှစ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် လွှတ်တော်တွင်း ထိုင်ခုံနေရာစုစုပေါင်း၏ ၈၇% ကို ဗမာကိုယ်စားလှယ်လောင်း အများစုဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲဝင်သော အကြီးဆုံး နိုင်ငံရေးပါတီနှစ်ခုက ရရှိသွားခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ တိုင်းပြည်လူဦးရေ၏ ၆၈% သာရှိသော ဗမာလူမျိုးတို့၏ လွှတ်တော်တွင်း လွန်ကဲစွာရရှိသော ကိုယ်စားပြုမှု ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လူဦးရေ၏ ၃၂% ဖြစ်သော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများကို ကိုယ်စားပြုသည့် တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးပါတီများသည် လွှတ်တော်တွင်း ၁၀% သော ထိုင်ခုံနေရာများကိုသာ ရယူနိုင်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပြီးချိန်မှစ၍ ရွေးကောက်ပွဲတိုင်းတွင် လူများစု ဗမာပါတီများ နေရာရသည်ကများပြီး လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားတို့ အသာစီးရခြင်းအလျဉ်းမရှိခဲ့သည်မှာ လွှတ်တော်တွင်း အဆိုပါအစုအဖွဲ့များအတွက် လုံလောက်သည့် ကိုယ်စားပြုမှုမရှိခြင်းက သက်သေပင်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲစနစ် တစ်ခုတည်းကြောင့်သာ အထက်ပါမညီမျှမှုများ ဖြစ်ရသည်ဟု မဆိုလိုသော်ငြားလည်း လက်ရှိရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည် မမျှတမှုများကို အားပေးလျက်ရှိသည်မှာတော့ အမှန်ပင်။

FPTP စနစ်ရှိ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များကို ခြုံငုံသုံးသပ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင်းပပြီးစီးခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအပေါ် သုံးသပ်လျှင် မမျှတမှု/ ကွာဟမှု သုံးမျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ မဲဆန္ဒရှင်များပေးလိုက်သည့် ဆန္ဒမဲရာခိုင်နှုန်းနှင့် လွှတ်တော်တွင်း အမှန်တကယ် ရရှိသည့် ထိုင်ခုံနေရာ ရာခိုင်နှုန်းအကြား ကွာဟမှုဖြစ်သည်။

ပုံ-၁။ ၂၀၁၀၊ ၂၀၁၅၊ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ - ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများ ရရှိခဲ့သော ဆန္ဒမဲများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများကြားရှိ အချိုးကွာဟမှု

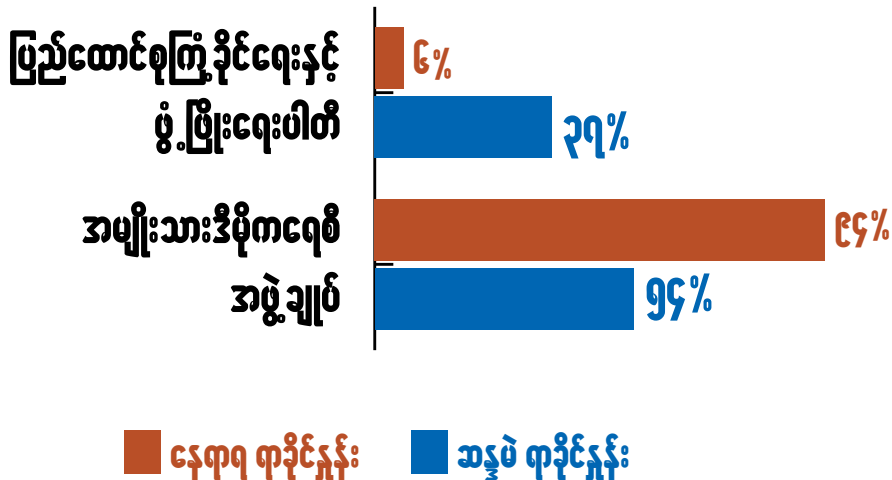

ပုံ-၁ တွင် ၂၀၁၀၊ ၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအသီးသီးမှ ပြည်သူ့လွှတ်တော် (အောက်လွှတ်တော်) အတွက် ရလဒ်များကို ပြထားသည်။ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအားလုံးတွင် ဆန္ဒမဲ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် လွှတ်တော်တွင်းရရှိသည့် ထိုင်ခုံနေရာ ရာခိုင်နှုန်းအကြား ကွာဟမှု မြင့်မားသည်မှာ အထင်အရှားပင်ဖြစ်၏။ အထူးသဖြင့် USDP သည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် မဲရာခိုင်နှုန်း ၅၈% ဖြင့် လွှတ်တော် တွင်း ထိုင်ခုံရာခိုင်နှုန်း ၈၀% ကိုရယူနိုင်ခဲ့ပြီး အလားတူပင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် မဲရာခိုင်နှုန်း ၅၇% ဖြင့် လွှတ်တော်တွင်း ထိုင်ခုံရာခိုင်နှုန်း ၇၉% ကိုလည်းကောင်း၊

၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် မဲရာခိုင်နှုန်း ၆၈% ဖြင့် လွှတ်တော်တွင်း ထိုင်ခုံရာခိုင်နှုန်း ၈၂% ကိုလည်းကောင်း ရရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် တိုင်းရင်းသားပါတီများနှင့် အခြားသော ပါတီငယ်များအတွက် မဲနှင့် ထိုင်ခုံအကြား အချိုးကွာဟမှု အနည်းငယ်ရှိခဲ့သော်လည်း ၎င်းကွာဟမှု နှုန်းထားမှာ ၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တို့တွင် သိသိသာသာကျဆင်းသွားသည်။ (၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် NLD ပါတီ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် USDP သည် လွှတ်တော်တွင်း ကြီးစိုးနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။)

ထို့အပြင် အထက်ဖော်ပြပါ ကွာဟမှုမျိုးသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင်သာမက ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင်ပါ တွေ့ရသော ကွာဟမှုမျိုးဖြစ်သည်။ ဥပမာ- အောက်ပါ ပုံ-၂ တွင် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်၌ NLD ပါတီသည် မဲရာခိုင်နှုန်း ၅၄% သာရရှိသော်လည်း ထိုင်ခုံနေရာ ရာခိုင်နှုန်း ၉၄% ရရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ တစ်ဖက်တွင်မူ USDP သည် မဲရာခိုင်နှုန်း ၃၇% ရရှိခဲ့သော်လည်း ထိုင်ခုံရာနှုန်း ၆% သာ ရရှိခဲ့ပေသည်။

ပုံ-၂။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်များ-ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်အတွင်းရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ဆနမဲများနှင့်ကိုယ်စာလှယ်နေရာများကြားရှိ အချိုးကွာဟမှု

ဒုတိယ ကွာဟမှုကိုမူ မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုချင်းစီရှိ မဲအရေအတွက်တွင် တွေ့ရသည်။ ဇယား-၁တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်မဲဆန္ဒနယ်များဖြစ်သည့် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ၅၅ မြို့နယ်အနက် ၁၀ မြို့နယ်တွင် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အရ အနိုင်ရပါတီရရှိသည့် မဲရာခိုင်နှုန်းနှင့် အရှုံးအများဆုံးပါတီ ရရှိသည့် မဲရာခိုင်နှုန်းတို့ကို ပြထားသည်။ ဤဇယားတွင် ရှင်းလင်းစွာ မှတ်တမ်းတင်ဖော်ပြထားသည်မှာ အနိုင်ရရှိသည့် ပါတီများသည် ၎င်းတို့ ဝင်ရောက်ရွေးကောက်ခံသည့် မဲဆန္ဒနယ်အသီးသီးရှိ မဲဆန္ဒရှင်လူဦးရေကို လုံလောက်စွာ ကိုယ်စားမပြုကြောင်းဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုစီတွင် မဲအများဆုံးရရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းက အနိုင်ရသည်မှာမှန်သော်လည်း ကျန်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတို့မှာ ၎င်းတို့ကို မဲပေးရွေးချယ်သည့် မဲဆန္ဒရှင်များအား ကိုယ်စားပြုခွင့်မရဘဲ ဖယ်ကျဉ်ခြင်းခံရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - ပြည်သူ့လွှတ်တော်မဲဆန္ဒနယ်များအနက် ကွတ်ခိုင်မြို့နယ်တွင် USDP သည် မဲရာခိုင်နှုန်း ၄၅% ဖြင့် အနိုင်ရရှိသွားသော်လည်း ကျန်မဲရာခိုင်နှုန်း ၅၅% ကို ခွဲဝေရရှိသည့် ပါတီများကမူ လွှတ်တော်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကိုယ်စားပြုနိုင်ခွင့် မရရှိကြပေ။ ရလဒ်အနေဖြင့် အနိုင်မရသည့် ပါတီကို မဲထည့်မိသည့် မဲဆန္ဒရှင်များသည် ၎င်းတို့ ကြိုက်နှစ်သက်သည့် နိုင်ငံရေးပါတီမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့အသံကို ထုတ်ဖော်နိုင်ခွင့်

ပျောက်ဆုံးရပြီး ၄၅% သော မဲဆန္ဒရှင်များကသာ ထောက်ခံသည့်ပါတီကမူ မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုလုံးအား လွှမ်းမိုးကြိုက်စားပြုနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ရရှိလေသည်။ ထိုင်ခုံမရသော ပါတီတို့ ရရှိသည့် မဲရာခိုင်နှုန်းသည် လွှတ်တော်အတွင်း ကိုယ်စားပြုမှုရှိသည်ဟု ခံစားရမည်မဟုတ်သည့် မဲဆန္ဒရှင်ရာခိုင်နှုန်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ဇယား-၁ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ မြို့နယ် ၁၀ မြို့နယ်တို့အတွက် အနိုင်ရရှိသည့် ပါတီနှင့် နေရာမရရှိသော ပါတီများ၏ ဆန္ဒမဲ ရာခိုင်နှုန်း

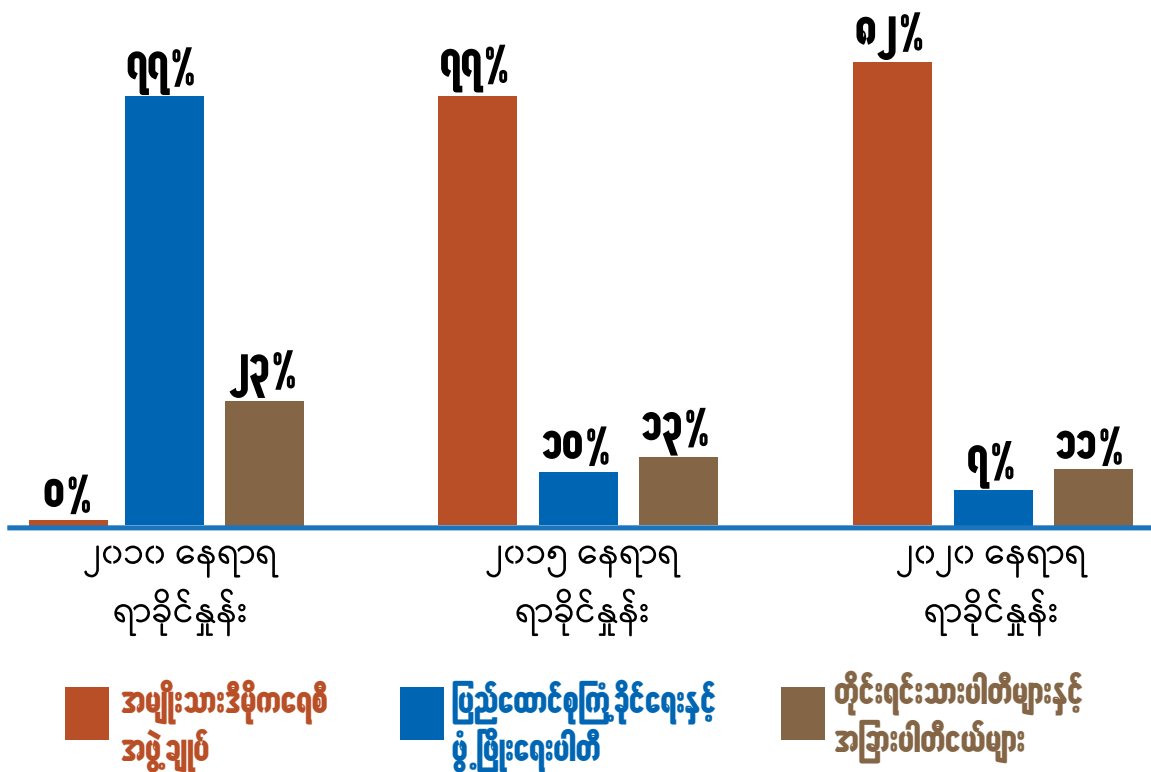
မဲဆန္ဒနယ်	အနိုင်ရရှိသည့် ပါတီ	အနိုင်ရရှိသည့် ပါတီ - ဆန္ဒမဲ ရာခိုင်နှုန်း	နေရာမရရှိသည့် ပါတီများ - ဆန္ဒမဲ ရာခိုင်နှုန်း
ကွတ်ခိုင်	ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ	၄၅%	၅၅%
လားရှိုး	ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ	၃၄%	၆၆%
သီပေါ	ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်	၃၉%	၆၁%
ဆီဆိုင်	ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ်	၆၉%	၃၁%
ကလေး	အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်	၅၂%	၄၈%
ကျိုင်းတုံ	ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ	၃၈%	၆၂%
ကွမ်းဟိန်း	ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်	၄၉%	၅၁%
ကျောက်မဲ	ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်	၅၁%	၄၉%
လင်းခေး	ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်	၅၀%	၅၀%
ကွမ်းလုံ	ကိုးကန့် ဒီမိုကရေစီနှင့် ညီညွတ်ရေးပါတီ	၂၉%	၇၁%

တတိယကွာဟမှုမှာ အနိုင်ရရှိသည့် ပါတီများအကြားရှိ လွှတ်တော်တွင်း ထိုင်ခုံနေရာအရေအတွက် ကွာဟမှုဖြစ်ပြီး ပုံ-၃ ကို ကြည့်ပါက ရွေးကောက်ပွဲတိုင်းတွင် တွေ့ရှိရသည့် ကွာဟမှုဖြစ်ကြောင်း ချက်ချင်း ဆိုသလိုမြင်နိုင်ပေမည်။ အနိုင်ရရှိသည့် ပါတီဖြစ်သည်ချင်း တူစေကာမူ ပါတီကြီးများကသာလျှင် ထိုင်ခုံ နေရာအများဆုံးကို ရရှိကြသည်ဖြစ်ပြီး ကျန်နိုင်ငံရေးပါတီ ၈၀ ကျော်သည် ၎င်းတို့ အားလုံးပေါင်းမှ ထိုင်ခုံနေရာစုစုပေါင်း၏ ၂၀% ခန့်ကိုသာ ရရှိကြလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေဖွဲ့စည်းပုံအရ လူအများစုဖြစ်သည့် လူမျိုးမှာ ဗမာဖြစ်ပြီး ဤပေးထားချက်အရ လွှတ်တော်တွင်းတွင်လည်း ဗမာအများစုသာ နေရာရလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း FPTP ဟူသည် အင်အားကြီးပါတီများကို ထိုင်ခုံအပိုပေးခြင်းအားဖြင့် အသားစီးရစေသည့် ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်မှာ လွှတ်တော်တွင်း ပါတီကြီးများ၏ ကိုယ်စားပြုမှုမှာ လွန်ကဲပြီး ၎င်းတို့ ရရှိသော ထိုင်ခုံနေရာ တိုးလာသည်နှင့်အမျှ ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲ့တို့၏ ကိုယ်စားပြုမှု မှာမူ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းလာသည်။ ဥပမာ - ပုံ - ၃ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အရ NLD ပါတီရရှိသည့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ထိုင်ခုံ ရာခိုင်နှုန်းမှာ

၈၂% ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ရရှိခဲ့သည့် ၇၇% ထက်ပိုသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ၎င်းထက်များစွာ အင်အားနည်းသော ပါတီငယ်တစ်ခုဖြစ်သည့် ဇီမီးဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ထိုင်ခုံ ၁% ရရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ၀.၂% သာရရှိတော့သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရသော် ဗမာမဟုတ်သောတိုင်းရင်းသား အစုအဖွဲ့တို့၏ လွှတ်တော်တွင်း ကိုယ်စားပြုမှုသည် တိုင်းပြည်၏ လူဦးရေစာရင်းအပေါ် ထင်ဟပ်မှုရှိမနေပေ- လူနည်းစုများသည် ဖယ်ကျဉ်ခြင်းခံရဆဲဖြစ်ပြီး လွှတ်တော်တွင်း မဆိုစလောက်သော ထိုင်ခုံအရေအတွက်ဖြင့်သာ အပေါ်ယံမျှသာ ကိုယ်စားပြုနေရသည်။

ပုံ-၃။ ၂၀၁၀၊ ၂၀၁၅နှင့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်-ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ နေရာများ အချိုးကွာဟမှု

ခြုံငုံ၍ဆိုရသော် လက်ရှိကျင့်သုံးနေသည့် FPTP စနစ်သည် နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ အပေါ်တွင် မမျှတသော အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည့် ကွာဟမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ နိုင်ငံ၏ အင်အားအကြီးဆုံး နိုင်ငံရေးပါတီဖြစ်သည့် NLD ပါတီကို အသာစီးရစေခြင်း စသည့် အကြောင်းအချက်များကြောင့် မျှတမှုမရှိသည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်ရပေမည်။

FPTP စနစ်အောက်ရှိ ရလဒ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများတွင် အတိုက်အခံပါတီတို့က အာဏာရပါတီအပေါ် ထိန်းကျောင်းပေးလေ့ရှိသည်ဖြစ်ရာ လွှတ်တော်ထဲ၌ အင်အားကောင်းပြီး ထောက်ပြဝေဖန်နိုင်သည့် အတိုက်အခံပါတီမရှိသည့်အခါတွင် ထိုင်ခုံနေရာ အများစုကို ရယူထားသောပါတီက တစ်ပါတီအစိုးရသဖွယ် ပြုမူသည်မှာ မထူးဆန်းချေ။ ဤအခြေအနေမျိုးတွင်မူ လုံလောက်သည့် ထိုင်ခုံနေရာ မရရှိသည့် လူနည်းစုတို့မှာ လွှတ်တော်တွင်း၌ ၎င်းတို့အသံကို ထုတ်ဖော်ခွင့် လုံးဝမ ရရှိတော့ချေ (ပုံ-၃ တွင်ပြထားသည့်အတိုင်း)။ ပြည်နယ်အဆင့်လွှတ်တော်တွင်ပင် နိုင်ငံရေးပါတီကြီးတစ်ခုဖြစ် သည့် ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (SNLD) သည် လူများစုပါတီကြီးဖြစ်သည့် USDP နှင့်ယှဉ်ပြိုင်ရ ချိန်တွင် ထိုပါတီ၏ လွှမ်းမိုးနိုင်မှုကို တွန်းလှန်နိုင်သည်ထိ လုံလောက်သော ထိုင်ခုံနေရာအရေအတွက်ကို မရယူ နိုင်ခဲ့ပေ။ အဆိုပါ မညီမျှမှု၏ အကျိုး ဆက်အနေဖြင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်အနှောင်းပိုင်းတွင် ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ မြောက်ပိုင်းမဟာမိတ်အဖွဲ့ဝင်များ အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း အမြောက်အမြားကို အကြမ်းဖက်အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ကြေညာသည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခဲ့လေသည် (သူသူအောင်, ၂၀၁၆)။ တပ်မတော် နှင့် ၎င်း၏ အစွယ်အပွားပါတီသည် နှစ်ဖွဲ့ပေါင်း ထိုင်ခုံနေရာအရေအတွက်အရ ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအား ချယ်လှယ်လွှမ်းမိုးနိုင်လောက်သည့် အနေအထားတွင်ရှိသည်ဖြစ် ရာ ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများနှင့် ၎င်းတို့ရွေးချယ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်များသည် နစ်နာ သူများဖြစ်ရသည်။ အမှန်တကယ်ပင် ရှိပြီးအချက်အလက်များကို အသေးစိတ် လေ့လာကြည့်ပါက တိုင်းရင်းသား နိုင်ငံရေးပါတီများ သည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင်သာမက ပြည်နယ်အဆင့်တွင်ပါ ထိုင်ခုံနေရာဆုံရှုံးမှုများ ကြုံရ ကြောင်း သိနိုင်သည်။

လက်ရှိရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည် ပါတီကြီးများကို အသာစီးပေးပြီး တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာပင် ပထဝီအနေအထား အရ စုစည်းနေထိုင်မှုမြင့်မားသော အစုအဖွဲ့များကို ကိုယ်စားပြုသည့် ပါတီဝင်များကိုလည်း အကျိုးဖြစ်ထွန်း စေသည်။ ဥပမာ - တအာင်း တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲ့သည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် လွှတ်တော်တွင်သာမက ပြည်ထောင်စုအဆင့် အောက်လွှတ်တော်တွင်မှာပါ ထိုင်ခုံနေရာ အတန်အသင့်ရရှိသည်။ ဤသည်မှာ တအာင်း တိုင်းရင်းသား တို့အတွက်ကောင်းသော်လည်း မဲဆန္ဒနယ်နှင့် နေရာဒေသအများအပြားတွင် ဖြန့်ကျက်နေထိုင်ကြ သည့် ကျန်တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲ့တို့အတွက်မူ မျှတခြင်းမရှိပြန်ပေ။ ၎င်းတို့သည် မည်သို့မည်ပုံကြိုးစားကြစေ ကာမူ လွှတ်တော်တွင်း ထိုင်ခုံနေရာရရှိမည်မဟုတ်ချေ။

FPTP စနစ်အောက်က စည်းမျဉ်းများကြောင့် အဆိုပါ “မမျှတမှု” တို့ ပေါ်ပေါက်လာရသော်လည်း စနစ်ကိုယ်၌က မှားယွင်းနေသည်တော့မဟုတ်ပေ။ သို့သော် တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲ့တို့အတွက် လွှတ်တော်တွင်းကိုယ်စားပြုမှုမရှိ ခြင်းကမူ ရေတိုကော ရေရှည်တွင်ပါ ပြဿနာဖြစ်လာနိုင်သည်။ လွှတ်တော်တွင်း ထိန်းကျောင်းကွပ်ကဲပေးနိုင်သည့် ပါတီမရှိခြင်းနှင့် တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲ့တို့အတွက် လုံလောက်သော ကိုယ်စားပြုမှုမရှိခြင်းတို့ စုပေါင်းမိသောအခါ တွင် ဥပဒေပြုရေးလွှတ်တော်သည် တစ်ပါတီကြီးစိုးသည့် အစိုးရအဖြစ် ပြုမူလာသည်။ အဆုံးတွင် ဒီမိုကရေစီ နည်းကျရွေးချယ်သော အရပ်သား “အာဏာရှင်” များအုပ်ချုပ်သည့် တိုင်းပြည်ဖြစ်လာနိုင်သည်။

အချုပ်ဆိုရသော် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပြီးချိန်မှစ၍ လူများစု ပါတီကြီးများ (၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် USDP၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် NLD) သည် တိုင်းပြည်ကို အလှည့်ကျ အစိုးရဖွဲ့ပြီး အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြကာ တိုင်းရင်းသားအစု အဖွဲ့တို့မှာ FPTP စနစ်၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် မပြောပလောက်သည့် ထိုင်ခုံအရေအတွက်သာရရှိပြီး ထိရောက်စွာ ကိုယ်စားပြုနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ကြချေ။ ယင်းအကြောင်းအချက်များကြောင့်ပင် PR စနစ်သို့ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးရန် စဉ်းစားချက်များ ရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် ဆိုတာဘာလဲ။

PR စနစ်သည် နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုက ရရှိသော မဲအရေအတွက်နှင့် ၎င်းရရှိသော လွှတ်တော်တွင်းထိုင်ခုံ နေရာ အရေအတွက်တို့ကြား အချိုးကြစေသည့် စည်းမျဉ်းများဖြင့် လည်ပတ်စေသည့် ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်အမျိုးအစားဖြစ်သည်။ ဥပမာ- ပါတီတစ်ခုက မဲရာခိုင်နှုန်း ၂၅% ရရှိလျှင် ထိုပါတီ၏ လွှတ်တော် တွင်း ထိုင်ခုံနေရာသည်လည်း တူညီသော ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်စေသည်။ ဤအစီအမံ၏ စဉ်းစားချက်မှာ “ပါတီတစ်ခု၏ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရရှိသော ဆန္ဒမဲအရေအတွက်နှင့် ၎င်းရရှိသည့် လွှတ်တော်တွင်းရရှိသည့် ထိုင်ခုံအရေအတွက်ကြား ကွာဟမှုကို လျော့ချပေးရန်” ဖြစ်သည် (Reynolds et al., ၂၀၀၈, p. ၂၉)။ စုံလင်ကွဲပြားသော အစုအဖွဲ့များအား ပါတီကြီးမှဖြစ်စေ ပါတီငယ်မှဖြစ်စေ ယင်းစနစ်အားဖြင့် လွှတ် တော်တွင်း ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ကိုယ်စားပြုနိုင်ရန်ရည်ရွယ်သည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ် လောင်းများသည် မဲများသူအနိုင်ယူစနစ်များထက်ဆိုင်လျှင် PR စနစ်အောက်တွင် ရွေးကောက်ခံရနိုင် ချေပိုများသည် (Reynolds et al., ၂၀၀၈; PR စနစ်များအကြောင်း အသေးစိတ်သိရှိရန် နူးစယ်(န်)မွန်း, ၂၀၂၀ ကိုကြည့်ပါ)။

ရွေးကောက်ပွဲစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလမ်းကြောင်းတို့ကို ကြည့်လျှင် နိုင်ငံများသည် မဲများသူအနိုင်ယူ စနစ်များအနက်မှ ကိုယ်စားလှယ်ရောနှောကိုယ်စားပြုစနစ် (mixed member representation system) ကဲ့သို့သော ပိုမို အချိုးကျသော စနစ်များသို့ပြောင်းလဲကျင့်သုံးကြသကဲ့သို့ မဲများသူအနိုင်ယူ စနစ်မှ PR စနစ်သို့ တိုက်ရိုက်ပြောင်းလဲကျင့်သုံးခြင်းမျိုးလည်း ရှိကြသည်။ စာရင်းအချက်အလက်အရ ဆိုရလျှင်- PR စနစ်အနက် အရိုးရှင်းဆုံး စနစ်ဖြစ်သည့် စာရင်း PR သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အသုံးများဆုံး ရွေးကောက်ပွဲစနစ် (၃၅% သောနိုင်ငံများတွင်သုံးသည်) ဖြစ်ပြီး FPTP သည် ၂၄% နှင့် ဒုတိယအသုံးများ ဆုံးစနစ်ဖြစ်သည် (Reynolds et al., ၂၀၀၈)။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် PR စနစ်ကိုပြောင်းလဲကျင့်သုံးရန် အားထုတ်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ စုံလင်ကွဲပြားသော တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲ့တို့ကို ကိုယ်စားပြုသည့် ပါတီငယ်များအားပါဝင် စေခြင်း၊ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရပေါ်ပေါက်ရေးကို အားပေးခြင်း အစရှိသော သဘောတရားအရ ကောင်းမွန် သည့်အလားအလာရှိသည့် PR စနစ်ပါသွင်ပြင်တို့ကြောင့် ထိုအချိန်မှစပြီး PR အပေါ် အလေးထားမှု အတော်ကြာအောင်ရှိခဲ့သည်။ မကြာသေးမီကပင် PR သို့ပြောင်းလဲမည့် အကြံကို စစ်ကောင်စီဘက်မှ ထုတ်ပြောလာသည်။ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်သည် “အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်အကြောင်း ပါဝင်သူအားလုံးက ဝိုင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်၊ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်သည်” ဟုပြောကြားခဲ့သည် (Myanmar News Agency, ၂၀၂၁)။

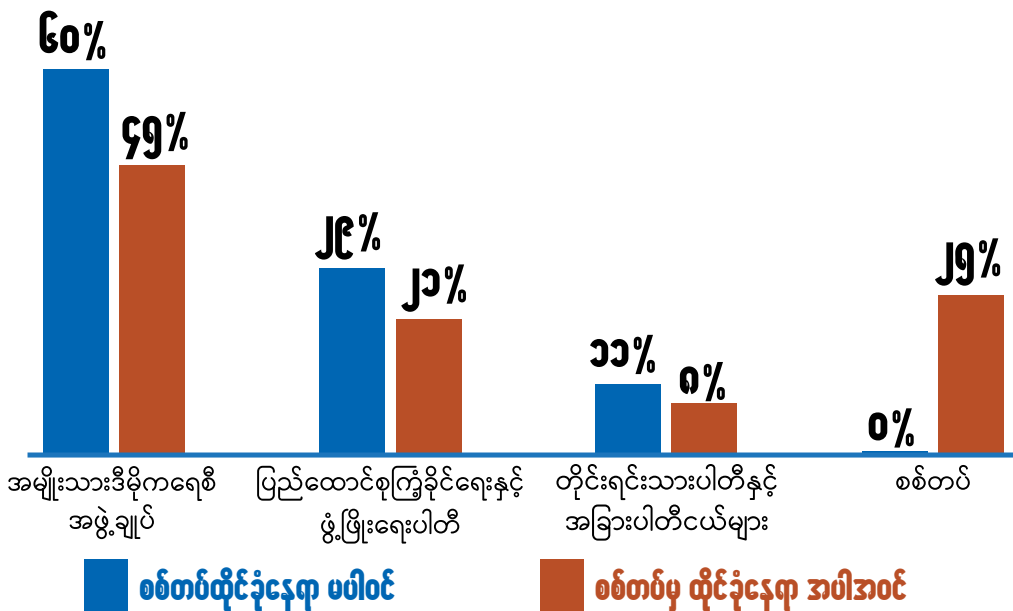
မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကို PR စနစ်အဖြစ်ပြောင်းလဲကျင့်သုံးပါက ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အခင်းအကျင်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

PR စနစ်များတွင် မဲဝေစုများကို အမတ်နေရာများအဖြစ် ဘယ်လိုပြောင်းလဲဆောင်ရွက်သလဲ။

ပုံ-၄ တွင်ပြထားသည်မှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အား PR စနစ်အတိုင်းတွက်ချက်ပြီး ပြည်ထောင်စုအဆင့်အတွက် သုံးသပ်ထားချက်ဖြစ်သည်။ ပထမ အခင်းအကျင်း (တိုင်အပြာရောင်များဖြင့်ပြထားသည်) သည် တပ်မတော်အတွက် သီးသန့်သတ်မှတ်ပေးထားသော ထိုင်ခုံနေရာ ၂၅% မရှိတော့ချိန်တွင် တွေ့ရမည့် အခင်းအကျင်းဖြစ်သည်။ ထိုအနေအထားမျိုးတွင် NLD သည် ထိုင်ခုံနေရာ ၆၀% ရရှိမည်ဖြစ်ပြီး (FPTP စနစ်တွင် ထိုင်ခုံနေရာ ၇၇% ရရှိခဲ့သည်) လွှတ်တော်တွင်း နေရာအများစု ရရှိဦးမည်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင်မူ အတိုက်အခံပါတီဖြစ်သော USDP သည် FPTP စနစ်နှင့်ယှဉ်လျှင် PR စနစ်အောက်တွင် ၁၀% မှ ၂၀% အထိ ထိုင်ခုံနေရာတိုး၍ ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲ့များနှင့် အခြားသော ပါတီငယ်များအနေဖြင့် PR စနစ်တွင် ရရှိမည့် ထိုင်ခုံနေရာ အရေအတွက် (၁၁%) မှာ FPTP စနစ်တွင် ရရှိသော ထိုင်ခုံနေရာအရေအတွက် (၁၃%) ထက်လျော့နည်းမည်ဖြစ်သည်။

ပုံ-၄။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ် - PR စနစ်ရှိ တပ်မတော်ပါဝင်သော အခင်းအကျင်းနှင့် တပ်မတော်မပါဝင်သော အခင်းအကျင်း

ဒုတိယအခင်းအကျင်း (တိုင်လိမ္မော်ရောင်များ ဖြင့်ပြထားသည်) မှာ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ ပေးထားချက်အတိုင်း တပ်မတော်မှ ထိုင်ခုံနေရာ ၂၅% ယူထားသည့် အခင်းအကျင်းဖြစ်သည်။ ဤအနေအထားအတိုင်း သုံးသပ်ပါက PR စနစ်တွင် NLD ပါတီသည် ထိုင်ခုံနေရာစုစုပေါင်း၏ ၄၅% ကိုသာ ရရှိမည်ဖြစ်၍ ၎င်း၏ အများစုအနိုင်ရမှုကို ဆုံးရှုံးမည်ဖြစ်ပြီး USDP ကလည်း အထက်ဖော်ပြပါ အခင်းအကျင်းတွင် ရရှိမည့် ထိုင်ခုံထက် ပိုနည်းသော ထိုင်ခုံရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ရရှိတော့မည်ဖြစ်သည်။ ဖော်ပြပါအချက်များကြောင့် ဤအခင်းအကျင်းသည် USDP အတွက်ရော NLD အတွက်ပါ ကောင်းမွန်သော အခင်းအကျင်းမဟုတ်ဟု မြင်ကောင်းမြင်နိုင်သော်လည်း လွှတ်တော်တွင်းရှိ တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များသည် USDP ကလိုချင်သည်မှန်သမျှကို ပံ့ပိုးပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း မှတ်မိထားရပေ

မည်။ တပ်မတော်အတွက် သီးသန့်ထားရှိသော ထိုင်ခုံနေရာများကိုပါ ထည့်တွက်လျှင် စစ်တပ်၏အစွယ် အပွားပါတီဖြစ်သည့် USDP သည် ဤအခင်းအကျင်း၌ ထိုင်ခုံနေရာ ရာခိုင်နှုန်း ၄၆% ရရှိနေသည်နှင့် တူသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ထိုအခါ USDP သည် လွှတ်တော်တွင်း “အာဏာရှင်” အသစ်ဖြစ်လာ လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားပါတီများနှင့် အခြားနိုင်ငံရေးပါတီများသည် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူဘောင်တွင်းက ကျင့်သုံးသော PR စနစ်တွင် ထိုင်ခုံနေရာ ၈% သာရရှိ တော့မည်ဖြစ်ပြီး FPTP စနစ်တွင်ရရှိသည့် ၁၃% သော ထိုင်ခုံနေရာထက် လျော့ကျရရှိခြင်းဖြစ်သည်။

PR စနစ်၏ နိုင်ငံရေးအကျိုးသက်ရောက်မှုများ

ပုံ (၄) အရ စစ်အာဏာရှင်စနစ်သည် PR စနစ်မှရရှိလာသော ဖြစ်တန်ချေ နိုင်ငံရေးရလဒ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အောက်တွင်သာ လည်ပတ်အကောင်အထည်ဖော်စေပါက PRစနစ်သည် စစ်တပ်၏ နိုင်ငံရေး အခန်းကဏ္ဍကိုသာ မျက်နှာသာပေးသည့် စနစ်ဖြစ်နေမည်မှာ သိသာ ထင်ရှားလှသည်။ အခြားပေါ်လွင်သည့် တွေ့ရှိချက်တစ်ခုမှာ USDP ပါတီသည် လူထုအများစုထောက်ခံ မဲကိုပင်ရယူရန်မလိုအပ်ဘဲ၊ စုစုပေါင်းမဲ ၂၁% ရာခိုင်နှုန်းကို ရရှိယုံမျှပင် “အာဏာရှင်” လက်သစ်ဖြစ် လာနိုင်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများအဖို့ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည် အချိုးကျမှုရှိပြီး မျှတ လာမည်မှန်သော်လည်း နိုင်ငံရေးအကျိုးသက်ရောက်မှုများသည် လွန်စွာ အန္တရာယ်ရှိလှပေသည်။ အထူးသတိချပ်ရမည်မှာ တိုင်းပြည်အနေဖြင့် စနစ်တစ်ရပ်ကို ပိုမိုဟန်ချက်ညီ မျှတသည့် နည်းလမ်းဖြင့် လည်ပတ်စေမည့် အခြေအနေတို့ကို မပေးစွမ်းနိုင်သည့် ကာလပတ်လုံးတွင် ပို၍ပင် အန္တရာယ်ရှိပေ သည်။ USDP ပါတီကဲ့သို့သော အတိုက်အခံပါတီ တစ်ရပ်အနေဖြင့်လည်း အများစု အနိုင်ရသည့် NLD ပါတီကို အပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်းရန်အတွက် လုံလောက်သော ထောက်ပြနိုင်စွမ်း မရှိပေ။ ထို့အပြင် NLD ပါတီအနေဖြင့်လည်း UDSP ပါတီကိုပုံဖျက်ရန် ကြိုးစားနေခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်နေခြင်းတို့ဖြင့်သာ အလုပ်များ နေကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ခြုံငုံဆိုရလျှင် PR စနစ်သည် သဘောတရားအရ ပိုမိုမျှတလာ မျှသည် ဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံရေးသက်ရောက်မှုအရ လွန်စွာအရဲစွန့်မှုများလှသည် အကြောင်းမှာ ထို ပါတီနှစ်ရပ်လုံး၏ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှု အားလုံးတို့သည် လွှတ်တော်တွင်း လွှမ်းမိုးနိုင်ရေးသာ ဖြစ်နေ မည် ဆိုသည့်အချက်ဖြစ်သည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ မဟုတ်ဘဲ မှန်ကန်သည့် ဒီမိုကရေစီစနစ်အတွင်းတွင် အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ပုံဖော်ဖန်တီးခြင်းခံရလျှင်မူ PR စနစ်တစ်ခုသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနာဂတ်နိုင်ငံရေး တိုးတက်မှုနှင့် အင်စတီကျူးဆိုင်ရာ ပုံဖော်မှုတို့အဖို့ စင်စစ်အားဖြင့် ကောင်းကျိုးများစေသော စနစ်ဖြစ် လာနိုင်သည်။ ပါတီများ အကြားရရှိသည့် မဲအရေအတွက် အခြေပြု ခွဲဝေကျင့်သုံးမှုကို အမှန်တကယ် ထင်ဟပ်နိုင်ရန် PR စနစ်အနေဖြင့် လွှတ်တော်တွင်း ခုံနေရာများကို ပိုမိုကောင်းစွာခွဲဝေကျင့်သုံးနိုင်စွမ်း ရှိပေသည်။ အများအပြားသော ကျယ်ပြောလှသော နိုင်ငံရေးအကျိုးစီးပွားများကို ကိုယ်စားပြုခြင်း အားဖြင့် စုံလင်စွာ ပိုမိုပါဝင်မှုကို အာမခံပြီး အနှစ်သာရ ပြည့်ဝသည့် နိုင်ငံရေးအရ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့ ကို ဦးတည်စေနိုင်သည်။ ထိုစနစ်မျိုးသည် နိုင်ငံရေးအရ အန္တရာယ်ကြီးစွာပြိုင်ဆိုင်နေကြခြင်းအစား ပါတီ များအကြား ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့ကို အားပေးသည့် စနစ်တစ်ခုဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံရေးပါဝင်ပတ်သက်သူများ အားလုံးအနေဖြင့်လည်း နိုင်ငံရေးတွင် လွှမ်းမိုးချယ်လှယ်နိုင် ရေးထက်၊ အစုအဖွဲ့အများအကြား ပဋိပက္ခဖြေရှင်းကို စိတ်အားထက်သန်မှု ရှိလာနိုင်ပေသည်။

သို့ရာတွင် အလေးထားမှတ်သားထားသင့်သည်မှာ ဒီမိုကရေစီစနစ်တစ်ရပ်တွင် PR စနစ်အပြင်အခြား သောစနစ်များဖြစ်သည့် မဲများသူအနိုင်ရစနစ်ကဲ့သို့သော စနစ်များလည်းရှိသည်။ ယင်းစနစ်သည်လည်း ထိုသို့သော နိုင်ငံရေး ရည်မှန်းချက်များ ထမြောက်အောင်မြင်စေရန် ဆောက်ကျဉ်းပေးနိုင်သည်။ ထိုမျှ သာမက PR စနစ်သည် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များအနက်မှ အမျိုးအစားတစ်ခုသာဖြစ်သည်။ ချမှတ်ထား သော ရည်မှန်းချက်များကို ရရှိရန် အသေးစိတ်မည်ကဲ့သို့ ပုံဖော်ဖန်တီးသည်၊ မည်ကဲ့သို့ အကောင်အထည် ဖော်စေသည်တို့ကို မူတည်၍ ထိရောက်မှု ရှိပေလိမ့်မည်။ ထို့အပြင် အခြားသော မြန်မာနိုင်ငံရေးစနစ် ဆိုင်ရာ ရှုထောင့်များဖြစ်သည့် အားလုံးပါဝင်မှုရှိသည့် နိုင်ငံရေးစနစ်ဖြစ်မဖြစ်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစာ ရန် လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။

ဘာကြောင့် PR စနစ်ကျင့်သုံးဖို့ အချိန်အခါမှန် မဟုတ်သလဲ။

အမျိုးမျိုးသော နိုင်ငံရေးအခြေအနေတို့အရ နိုင်ငံများအနေဖြင့် တူညီသော ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကို ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးကြသော်လည်း နိုင်ငံရေးအကျိုးအာနိသင်ရရှိမှုတို့ကို ကွဲပြားစွာတွေ့ကြုံရရှိလေ့ရှိ ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့်လည်း ကြိုတင်တွက်ဆထားနိုင်သည်မှာ မည်သို့သော ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်ကိုပြဋ္ဌာန်းကျင့် သုံးသည်ဖြစ်စေ နိုင်ငံရေးပါတီကြီးနှစ်ခုသည် တစ်လှည့်စီ အများစုအနိုင်ရခြင်း (သို့) အပြတ်အသတ် အများစုအနိုင်ရခြင်းမျိုး ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိနေပါသည်။ တနည်းဆိုရလျှင် FPTP နှင့် PR စနစ်နှစ်ခုစလုံးသည် ဒီမိုကရေစီအရပ်သားအာဏာရှင်သို့ စစ်အာဏာရှင်တို့ကို ပေါ်ထွက်လာ စေမည့် အခင်းအကျင်းကိုသာ ဦးတည်နေပါသည်။

သို့ရာတွင် PR စနစ်သည် အထူးသဖြင့် စစ်တပ်ကို မျက်နှာသာပေး၍ FPTP သည် NLD အတွက် အထူး အကျိုးရှိ စေမည်ဆိုသည်မျိုးမဟုတ်ပါ။ ထိုစနစ်များတွင် ထိုကဲ့သို့သော ပြဿနာမျိုးမရှိပါ။ ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်တစ်ခုသည် အချို့ကိုမျက်နှာသာပေး၍ အချို့ကို အကျိုးယုတ်စေသည်ဆိုသည်မှာ အပြန်အလှန် ဖြစ်တတ်သည့်သဘော သာမန်ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထသည့်ရှိသည် အကြောင်းအရာသာဖြစ်ပါသည်။ ယင်း ထက် အဓိကပြဿနာမှာ ပါတီကြီး နှစ်ခုအကြား ဒီမိုကရေစီအမည်နာမအောက်တွင် လွှတ်တော်တွင်း လွှမ်းမိုးချယ်လှယ်နိုင်ရေးအတွက် စနစ်ကို အမြတ်ထုတ်ရန်ကြိုးစားနေကြခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ သော အပြုအမူတို့က နိုင်ငံရေးအခြေအနေ မတည်ငြိမ်မှုကို ပုံဖော်ဖန်တီးပေးနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာဆိုရလျှင် မကြာသေးမီကပင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်မှ “PR စနစ်သည် အားလုံးပါဝင်လာ စေနိုင်ပြီး မဲဆန္ဒနယ်များ၏ အသံများကို ပိုမိုကိုယ်စားပြုနိုင်ပါတယ်” ဟုဆိုခဲ့ပါသည် (ASEAN NOW Content Team, 2021)။ အားလုံးပါဝင်နိုင်မှု ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် စစ်တပ်အနေဖြင့် လွှတ်တော်တွင်း ထိန်းချုပ်လွှမ်းမိုးနိုင်ရန်အတွက် PR စနစ်ကို အသုံးပြုကာ အမြတ်ထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းနေသည်မှာ အထင် အရှားပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဧကန်အမှန်ပင် နိုင်ငံအနေဖြင့်လည်း ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအောက်တွင် PR စနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့လျှင် USDP ပါတီအနေဖြင့် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အား မိမိတို့ စိတ်တိုင်းကျ ပုံဖော်ဖန်တီး လွှမ်းမိုးသွားနိုင်မည့် အကောင်းဆုံး အနေအထားတွင်ရှိနေပါသည်။ သို့ရာတွင် စနစ်နှစ်ခု

စလုံးတွင် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစု ပါတီများအနေဖြင့်လည်း အနည်းစု ကိုယ်စားပြုနိုင်သူများအဖြစ်သာ ကျန်ရစ်နေမည်ဖြစ်ပါသည်။

အနှစ်ချုပ်ဆိုရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ပါတီကြီးနှစ်ခု၏ အားပြိုင်မှုအကြားမှ ဖြစ်ပေါ်လာစေသည့် နိုင်ငံရေး မငြိမ်သက်မှုများကိုသာမက ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တိုင်း၏ အားနည်းချက်များ အစစ်အမှန်များကို အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ အလားတူပင် နိုင်ငံအနေဖြင့် အဆိုးကျော့သံသရာအတွင်း ပတ်ချာ လည်နေသည့် အဖြစ်ကိုလည်း အဆုံးသတ်နိုင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများတွင် မည်သည့် ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်များက အလုပ်ဖြစ်သည်ဆိုသည်ထက် မိမိတို့၏ အနာဂါတ်ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တွင် မြင်တွေ့လိုသည့် နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းတစ်ရပ်ကို ဖြစ်ထွန်းလာစေမည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ် တစ်ရပ်ကို ကျင့်သုံးပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရန်အတွက် ကြိုးစားနေရမည်သာဖြစ်ပါသည်။

REFERENCES

ASEAN NOW Content Team. (2021, August 27). Myanmar’s coup leader is considering switching to a military-favored voting system. ASEAN NOW. Retrieved from <https://aseannow.com/>

Myanmar News Agency. (2021, August 24). All the people need to emphasize national interests by forging the Union spirit: Senior General. The Global New Light of Myanmar. Retrieved from <https://www.gnlm.com.mm/>

Nu Tsen Mun. (2020). The electoral system at a crossroads: The recalculation of the 2015 election results under the proportional representation system. Yangon, Myanmar: The Salween Institute for Public Policy.

Reynolds, A., Reilly, B., Ellis, A., Cheibub, J. A., Cox, K., Lisheng, D., Elklit, M. G., Hicken, A., Huneeus, C., Huskey, E., Larsrud, S., Patidar, V., Roberts, N. S., Vengroff, R., & Weldon, J. A. (2008). Electoral system design: The new International IDEA handbook. Stockholm, Sweden: International Institute for Democracy and Electoral Assistance.

Thu Thu Aung. (2016, December, 8). Shan legislature favours “terrorist” designation for Northern Alliance. Myanmar Times. Retrieved from <https://www.mmtimes.com>

သံလွင်ပြည်သူ့မူဝါဒလေ့လာရေးအဖွဲ့ (Salween Institute) သည် လူမှု တရားမျှတရေး (social justice)၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တာဝန် သိမှု (environmental responsibilities) နှင့် တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး အရေးများကို အခြေခံသည့် ပြည်သူ့ရေးရာ မူဝါဒများ ပေါ်ပေါက်လာရေးအတွက် ယထာဘူတကျ သည့် သုံးသပ်ချက်များနှင့် အနီးကပ်နည်းပညာ အထောက်အကူပြု ခြင်းများရောစပ်ပြီး လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းများကို စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးနေ သည့် အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

www.salweeninstitute.org

[@thesipp](https://www.facebook.com/thesipp)